

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 7 kwietnia 2025 r.

Poz. 2309

UCHWAŁA NR XVI.105.2025 RADY MIEJSKIEJ W KRYNICY-ZDROJU

z dnia 26 marca 2025 roku

w sprawie zniesienia ochrony prawnej drzewa pomnika przyrody

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), art. 44 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie, uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Znosi się ochronę prawną pomnika przyrody: drzewa gatunku lipa drobnolistna *Tilia cordata* – o obwodzie pnia 673 cm, Kod: PL.ZIPOP.1393.PP.1210073.1508, zlokalizowanego na działce nr ewid. 287 w Mochnaczce Niżnej (obok budynku mieszkalnego), wprowadzonego Decyzją Rol. IX-3/80/63 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie z dnia 30.11.1963 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody.

2. Zniesienie ochrony następuje z uwagi na zły stan sanitarny drzewa i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego na podstawie ekspertyzy dendrologicznej dotyczącej stanu drzewa pomnikowego wykonanej w styczniu 2025 r. przez ALP-LIN Adam Piątkiewicz, Wysowa Zdrój 337; po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie Wydział Spraw Terenowych w Starym Sączu.

§ 2. „Ekspertyza dendrologiczna dotycząca stanu drzewa pomnikowego” stanowi Załącznik nr 1 do uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krynicy-Zdroju.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju

Maria Lelito

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XVI.105.2025
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia 26 marca 2025 r.

EKSPERTYZA DENDROLOGICZNA

dotycząca stanu
drzewa pomnikowego

- znajdującego się na działce ewid. nr 287 w Mochnaczce Niżnej (58), Gmina Krynica
Zdrój

OPRACOWANIE:

ALP-LIN Adam Piątkiewicz
BATO-MAŁOPOLSKA
38-316 Wysowa-Zdrój 337

SPIS TREŚCI:

I. Podstawa i cel opracowania

II. Lokalizacja

III. Ogólny opis charakteru miejsca

IV. Zakres i metodyka opracowania

V. Szczegółowa inwentaryzacja

VI. Opis ogólny stanu drzewa będącego przedmiotem opracowania i przyczyn konieczności jego usunięcia lub wykonania zabiegów pielęgnacyjnych

VII. Uwagi

VIII. Bibliografia

Załączniki

- fotografie
- mapa z oznaczeniem drzewa

I. PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA

W dniu 20 stycznia 2025r. Przeprowadzono ponowne oględziny drzewa z wykorzystaniem podnośnika koszowego oraz technik alpinistycznych. Przedmiotowe opracowanie zostało sporządzone w związku z koniecznością określenia stanu zdrowotnego drzewa o statusie pomnika przyrody znajdującego się w Mochnaczce Niżnej (58) Gmina Krynica Zdrój - Kod: PL.ZIPOP.1393.PP.1210073.1508, zlokalizowanego na działce nr ewid. 287 (obok budynku mieszkalnego), na terenie gminy Krynica-Zdrój, wprowadzony Decyzją Rol. IX-3/80/63 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie z dnia 30.11.1963 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody

Celem sporządzenia opinii dla drzewa jest uzasadnienie konieczności jego wycinki lub przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych ze względu na stan zdrowotny i zagrożenie jakie stwarza.

Podstawą opracowania były: mapa pogładowa oraz wizja w terenie, przeprowadzona w maju 2023r. i styczniu 2025r. oraz wykonana na jej podstawie dokumentacja fotograficzna.

Podstawą prawną do przygotowania poniższej inwentaryzacji jest „Ustawa o Ochronie Przyrody”.

II. LOKALIZACJA

Przedmiotowe drzewo znajduje się przy nieruchomości o nr 58 w Mochnaczce Niżnej – Gmina Krynica Zdrój.

(załącznik – mapa nr 1)

III. OGÓLNY OPIS CHARAKTERU MIEJSCA

Drzewo stanowi pojedyncze nasadzenie, które z biegiem lat zestarzało się, stan fitosanitarny pogarsza się coraz bardziej, co wiąże się z obawami o bezpieczeństwo ludzi i mienia. Ze względu na ten fakt, sporządzono niniejszą opinię, aby udokumentować zagrożenie jakie stwarza i wskazać konieczne do podjęcia działania.

Lipa drobnolistna rośnie na nieruchomości w odległości około 4 m od budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz w odległości około 7m od garaży i 2 m od placu zabaw. W przypadku powalenia drzewa/ złomu może spowodować niepowetowana szkodę materialna oraz poważne uszczerbki na zdrowiu a nawet zagrożenie życia ludzkiego.

IV. ZAKRES I METODYKA OPRACOWANIA

Ocenę stanu fitosanitarnego zieleni, jej estetyki i wartości historyczno – kulturowych, dokonano na podstawie kompleksowej diagnostyki dendrologicznej „wizualną metodą oceny drzew” (Visual

Tree Assessment – VTA) opierając się na wiedzy i doświadczeniu. Metoda ta stanowi podstawę oceny zagrożenia wynikającego z osłabienia kondycji i statyki drzew oraz do zdefiniowania działań niezbędnych do przeprowadzenia, kwalifikując poszczególne egzemplarze do jednej z pięciu klas bezpieczeństwa (od drzewa zdrowego do drzewa kwalifikującego się do wycinki). Przyporządkowanie poszczególnych drzew do danej grupy przeprowadza się na podstawie starannej analizy stanu zdrowotnego i sylwetki drzewa – w tym ewentualnych wad budowy, pojawiania się patogenów itp. Metoda ta charakteryzuje się kompleksowością oceny bezpieczeństwa, uwzględnia wiele czynników mających na celu określenie statyki drzewa, sposób i częstotliwość użytkowania miejsca, w którym ono rośnie, sąsiedztwo, funkcja jaką spełnia, lokalizacja – warunki siedliskowe, wady strukturalne, uszkodzenia mechaniczne, zgnilizny. Na bazie analizy VTA, po starannej analizie stanu zdrowotnego i kształtu drzewa jest ono kwalifikowane do jednej z 5 klas tendencji do upadku:

A – ryzyko nie-znaczne,

B – niskie,

C – umiarkowane,

CD – wysokie,

D – stan drzewa nieodwracalny – wycięcie drzewa

Zakres prac obejmował przeprowadzenie wizualnej oceny drzewa ze szczegółowym określeniem jego stanu, przyporządkowano je do jednej z pięciu klas tendencji do upadku, określając i uzasadniając konieczność wycinki co wsparto dokumentacją fotograficzną i mapą poglądową.

**V. SZCZEGÓŁOWA INWENTARYZACJA - WRAZ Z OCENĄ STANU I
ZALECENIAMI DOTYCZĄCYMI DALSZEGO POSTĘPOWANIA**
(załącznik – mapa nr 1)

V.1. Lipa drobnolistna – *Tilia cordata*

- obwód na wysokości 130 cm – 673 cm
- wysokość drzewa – około 26 m

OPIS: Drzewo rosnące na nieruchomości w odległości około 4 m od budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz w odległości około 7m od garaży i 2 m od placu zabaw. Na wysokości 2,5 m rozwidla się na dwa przewodniki. Przewodnik, na którym widnieje tabliczka „Pomnik Przyrody”, od strony budynku o nr 58 i od strony drogi silnie pochylony w kierunku garaży i sąsiedniej posesji o nr 45. Przewodnik od strony szopy pokrytej eternitem z widocznym pęknięciem zaczynającym się u nasady pnia (2mm) i biegnącym ku górze na wysokość 3 metrów gdzie

rozszerza się na 9 cm. W tym miejscu widoczny ubytek wgłębny (nr 8) biegnący w dół pnia na głębokość 160 cm. U nasady pnia równo z poziomem gruntu widoczny ubytek (nr 9) biegnący w głąb pnia na 42 cm.

Korona wtórna, mocno zredukowana przez wcześniejsze cięcia o kształcie owalnym (eliptycznym). Na konarach liczne młode pędy regeneracyjne, mające poprawić indeks powierzchni liści. Zasięg rzutu korony przedstawiono na załączniku graficznym. Podczas oględzin z wykorzystaniem podnośnika koszowego oraz technik alpinistycznych stwierdzono ubytki na przewodnikach, których wcześniej nie było możliwości dostrzec.

Jeden z nich - ubytek wgłębny (nr 7) na wysokości 6 metrów biegnący w dół na głębokość 520 cm (z zaznaczeniem że miara napotkała na opór na tej głębokości lecz zarazem na bardzo miękkie podłoże co potwierdza zgniliznę miękką wewnątrz pnia) nie posiada w chwili obecnej żadnych ujść u nasady pnia gdzie można by zaobserwować bez ingerencji w pień odchody larw czy kokolity – (kolebki poczwarkowe) – osłonki poczwarkowe) nie pozwala na potwierdzenie lub wykluczenie obecności pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*). Biorąc pod uwagę stan zdrowotny, rozmiar oraz wiek, można uznać, że dolna część przeznaczonego do pielęgnacji drzewa stanowi potencjalnie odpowiednie siedlisko dla tego gatunku chrząszcza. Niemniej, zakres planowanej redukcji korony lipy nie przewiduje usunięcia tej części drzewa, a tym samym nie spowoduje zniszczenia potencjalnego siedliska pachnicy dębowej.

Kolejne ubytki to liczne ubytki wgłębne na konarach w środkowej i górnej części korony powyżej jak i poniżej istniejącego wiązania COBRA jak również powyżej wiązania wykonanego z liny stalowej:

1. Ubytek o wymiarach 17 x 15 cm, sięgający na głębokość 18 cm.
2. Ubytek o wymiarach 26 x 14 cm, sięgający na głębokość 23 cm.
3. Ubytek o wymiarach 27 x 12 cm, sięgający na głębokość 7 cm.
4. Ubytek o wymiarach 24 x 21 cm, sięgający na głębokość 28 cm.
5. Ubytek o wymiarach 35 x 14 cm, sięgający na głębokość 21 cm.
6. Ubytek o wymiarach 12 x 10 cm, sięgający na głębokość 37 cm.
7. Ubytek o wymiarach 128 x 49 cm, sięgający na głębokość 520 cm.
8. Ubytek o wymiarach 38 x 9 cm, sięgający na głębokość 160 cm.
9. Ubytek o wymiarach 11 x 8 cm, sięgający na głębokość 42 cm.

Wszystkie ubytki są w stanie zaawansowanym rozkładu drewna, we wszystkich ubytkach występuje zgnilizna wewnętrzna miękka.

Rozmieszczenie ubytków przedstawiono na załącznikach graficznych.

System korzeniowy drzewa podniesiony od kilku do kilkadziesiąt (5 – 28 cm) centymetrów względem poziomego gruntu od strony budynku mieszkalnego nr 58 (załącznik graficzny), oznaka sukcesywnego pochylania się pnia.

Grubość żywej tkanki drzewnej pnia wynosi od 18 cm do 58 cm (załącznik graficzny). Odwzorowano kształt pnia na podstawie pomiarów w terenie, do metody osłuchowej użyto młotka diagnostycznego (gumowego), a do badania wewnętrznego sond arborystycznych, świrdrów przyrostowych Presslera (w kilku miejscach na wysokości pierśnicy (130 cm od podstawy pnia +/- 20 cm)).

Na drzewie zastosowano wiązanie COBRA i wiązanie wykonane z liny stalowej. System wiązań COBRA to znany i powszechnie stosowany system wiązań zabezpieczających drzewa zarówno statycznych jak i dynamicznych. Wiązanie ma za zadanie zminimalizować siły

działające w koronie. Mocowane zazwyczaj na 2/3 wysokości między zagrożonym punktem, czyli w miejscu mającym duży wpływ na statykę całej korony.

Wiązania te, w zależności od potrzeb, mogą łączyć dwie gałęzie – żeby zabezpieczyć pojedynczy konar lub pień, ale także tworzyć trójkąt lub wielobok – w celu zabezpieczenia kilku konarów lub pni. W przypadku omawianej Lipy zastosowano wiązanie podwójne (COBRA i lina stalowa). Ważne jest, aby wiązanie regularnie kontrolować i w razie potrzeby wprowadzać poprawki, gdyż napięcia między nimi mogą się zmieniać wraz z upływem czasu a nawet pór roku. Wiązanie COBRA dla opisywanego drzewa jest naciągnięte do granic wytrzymałości i nie posiada amortyzatora, co może skutkować złomem przewodników. Poniżej tego wiązania również stwierdzono kilka ubytków wgłębnych na przewodnikach jak również konarach bocznych.

Na drzewie istnieje dodatkowo wiązanie z liny stalowej, która całkowicie jest wrośnięta w prowadniki, na których została zamontowana, co definitywnie uniemożliwia jej demontaż w całości, a miejsce wrośnięcia jest przez to słabym punktem drzewa wpływającym na obniżenie wytrzymałości i statyki drzewa.

Z uwagi na charakter pomnikowy drzewa podjęto próbę zamówienia usługi wykonania próby obciążeniowej (PULLING TEST) Jest to metoda oceny stabilności drzewa w gruncie czyli tzw. próba wrywania lub inaczej próba obciążeniowa drzewa. Wykonuje się ją zazwyczaj wtedy kiedy metody podstawowej diagnostyki drzewa nie są wystarczające zaś osoba dokonująca oceny podejrzewa że drzewo może być zagrożające. Badanie polega na przymocowaniu liny w około połowie wysokości badanego drzewa a następnie na zadaniu średniego obciążenia mającego symulować powiew silnego wiatru. Badanie daje

nam odpowiedź czy drzewo jest bezpieczne czy też może w najbliższym czasie ulec wyłamaniu.

Pomimo podjętych prób zamówienia i wykonania takiej usługi u kilku firm w Polsce zajmujących się przeprowadzaniem prób obciążeniowych drzew (PULLING TEST) po przesłaniu do nich wcześniejszych opisów i wykonanej dokumentacji fotograficznej odmówiły one wykonania takiej usługi od razu. Jedna z nich, po przyjeździe na miejsce i oględzinach drzewa jak i miejsca wokół również odmówiła wykonania usługi ze względu na zbyt małą stabilność drzewa.

Podczas oględzin drzew – tj. 20 stycznia 2025r. nie zlokalizowano w koronach drzew będących przedmiotem opracowania, żadnych gniazd ptasich, miejsc lęgowych, ani innych organizmów podlegających ochronie gatunkowej.

Drzewo stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia z racji usytuowania w bezpośredniej bliskości zamieszkałych domów, parkingu, garażu czy placu zabaw (około 4 m od budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz w odległości około 7m od garażu i 2 m od placu zabaw). Wysokość drzewa to około 26m – w związku z tym istnieje ogromne ryzyko niepowetowanej szkody materialnej i uszczerbku na zdrowiu i zagrożeniu życia ludzkiego w tym promieniu w przypadku powalenia drzewa, które jest w bardzo złym stanie fitosanitarnym opisanym powyżej.

Według analizy VTA drzewo w klasie CD.

Biorąc pod uwagę powyższe jak również zalecenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie wydane w Postanowieniu ST.II.623.4.2024.IW z dnia 29.02.2024r. po ponownej analizie zagrożeń jakie stwarza drzewo uwzględniając przytoczone postanowienie proponuje się rozwiązanie w dwóch wariantach:

WARIANT NR 1

Drzewo do usunięcia – stanowi zagrożenie dla ludzi i mienia – wariant zalecany.

Drzewo stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia z racji usytuowania w bezpośredniej bliskości zamieszkałych domów, parkingu, garażu czy placu zabaw (około 4 m od budynku mieszkalnego jednorodzinnego oraz w odległości około 7m od garaży i 2 m od placu zabaw). Wysokość drzewa to około 26m – w związku z tym istnieje ogromne ryzyko niepowetowanej szkody materialnej i uszczerbku na zdrowiu i zagrożeniu życia ludzkiego w tym promieniu w przypadku powalenia drzewa, które jest w bardzo złym stanie fitosanitarnym opisanym powyżej.

WARIANT NR 2

Drzewo do pielęgnacji – skrócić koronę w stopniu znacznym przekraczającym dopuszczalne 30% niwelując zagrożenie złamaniem przewodników. Na załączniku nr 2 zaznaczono miejsca wykonania cięć na wysokości około 6 – 7 metrów od nasady pnia. Zabieg taki pozwoli zmniejszyć ciężar korony o około 70%, a co za tym idzie zmniejszyć ryzyko ewentualnego powalenia drzewa. Lipy mają ogromne zdolności regeneracyjne. Nawet zupełnie ścięta lipa potrafi wydać odrosty z pnia, dlatego tak duża redukcja korony nie doprowadzi do utraty walorów krajobrazowych i przyrodniczych.

Ponadto zaleca się wykonanie dwóch wiązań typu COBRA 8 T w celu zabezpieczenia przewodników przed rozłamaniem. Umieszczenie proponowanych wiązań przedstawiono na załączniku graficznym.

Pozostawienie po wykonaniu tych zabiegów pnia wysokości 7 – 8 metrów nie zniweluje zagrożenia wywrotem czy złamaniem, ale zmniejszy ryzyko niepowetowanej szkody materialnej i uszczerbku na zdrowiu i zagrożeniu życia ludzkiego. Ponadto pozostanie „świadek” po znacznych rozmiarów drzewie i jednocześnie, nie spowoduje to zniszczenia potencjalnego siedliska pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*), co jest wariantem ryzykownym, ale możliwym do wykonania.

Reasumując, po podjęciu wszelkich możliwych działań nie można wykazać innych rozwiązań alternatywnych w omawianym przypadku.

VI. OPIS OGÓLNY STANU DRZEWA BĘDĄCEGO PRZEDMIOTEM OPRACOWANIA I PRZYCZYN KONIECZNOŚCI USUNIĘCIA LUB WYKONANIA ZABIEGÓW PIELEGNACYJNYCH

Stan fitosanitarny skrajnie zły – ilość ubytków z pogłębiającą się próchnicą powoduje maksymalne osłabienie drzewa. Statyka zaburzona – próba ratowania drzewa wiązaniami czy podporami daje obraz możliwego powalenia drzewa (napiecie lin do granic wytrzymałości). System korzeniowy drzewa podniesiony od strony budynku nr 58 co oznacza sukcesywne pochylanie się pnia. Gdyby nie wiązanie, doszłoby do obalenia przewodników. Wiązania już nie są w stanie utrzymywać ciężaru drzewa, co świadczy o jego destrukcji. Stanowi bardzo duże zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia, nie rokuje szans na przeżycie. Według przeprowadzonej analizy zaproponowano dwa możliwe warianty do wykonania dla omawianego drzewa

Lipa znajduje się w skrajnie złym stanie fitosanitarnym, dlatego należy rozważyć konieczność jego wycinki

(wariant nr 1), lub przeprowadzić radykalne skrócenie (wariant nr 2) pomimo statusu pomnika przyrody jaki posiada. W tym przypadku wycinka czy radykalna pielęgnacja musi być poprzedzona podjęciem przez Radę Gminy odpowiedniej uchwały. Stan fitosanitarny stwarza na tyle duże zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego ludzi i mienia, że pozostawienie drzewa w obecnym stanie byłoby bardzo ryzykowne. Zagrożenie to pojawia się zarówno dla właścicieli nieruchomości, jak i sąsiadów oraz mienia publicznego, ze względu na duży gabaryt drzewa i ich lokalizację.

VII. UWAGI

Podczas oględzin drzew – tj. 20 maja 2023 i 20 stycznia nie zlokalizowano w koronie drzewa będącego przedmiotem opracowania, żadnych gniazd ptasich, miejsc lęgowych, ani innych organizmów podlegających ochronie gatunkowej. Do przeprowadzenia badań i pomiarów wykorzystano taśmę mierniczą sztywną, sondy arborystyczne, młotek diagnostyczny (gumowy), świder przyrostowy Presslera.

VIII. BIBLIOGRAFIA

1. W. Seneta, J. Dolatowski „Dendrologia” - Wyd. 4 – PWN 2008r.
2. Marzena Suchocka - „Zalety i ograniczenia stosowania wizualnej metody oceny drzew (vta), jako odpowiedź na problemy związane z zagrożeniami powodowanymi przez drzewa miejskie” - Człowiek i Środowisko 36 (1-2) 2012, s. 97-110

WIDOK OGÓLNY DRZEWIA I OTOCZENIA

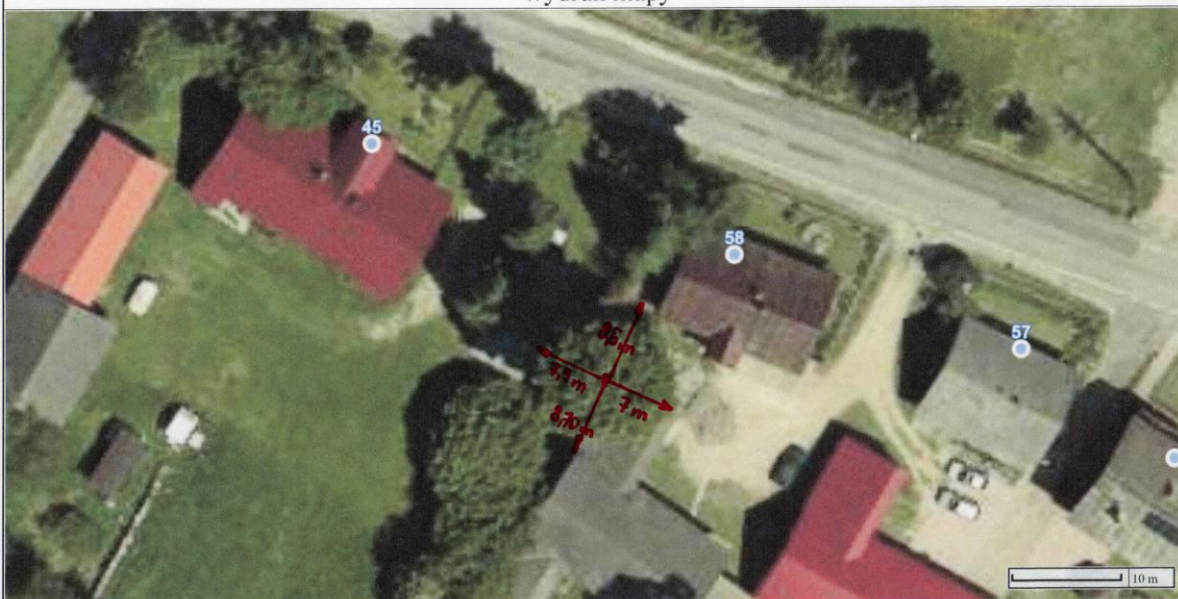
WIDOK KORONY Z DOŁU I Z GÓRY

Wydruk mapy

<https://polska.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?mapa=polska>

Wydruk mapy

Sporządzono dnia: 17.02.2025 r.

Wydruk ma charakter poglądowy i nie jest dokumentem

ZASIĘG RZUTU KOBONY

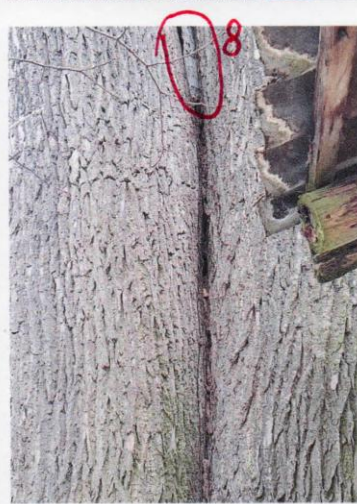
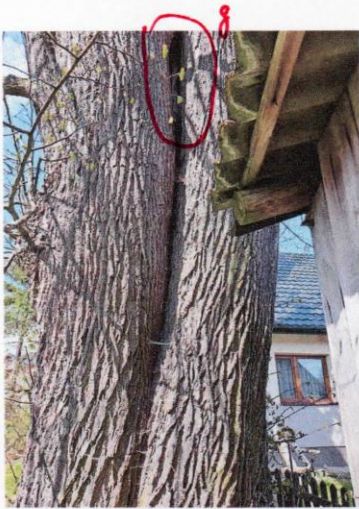
LOKALIZACJA UBYTKÓW W KORONIE

LOKALIZACJA USZKÓD W KORONIE I NA PNIU.

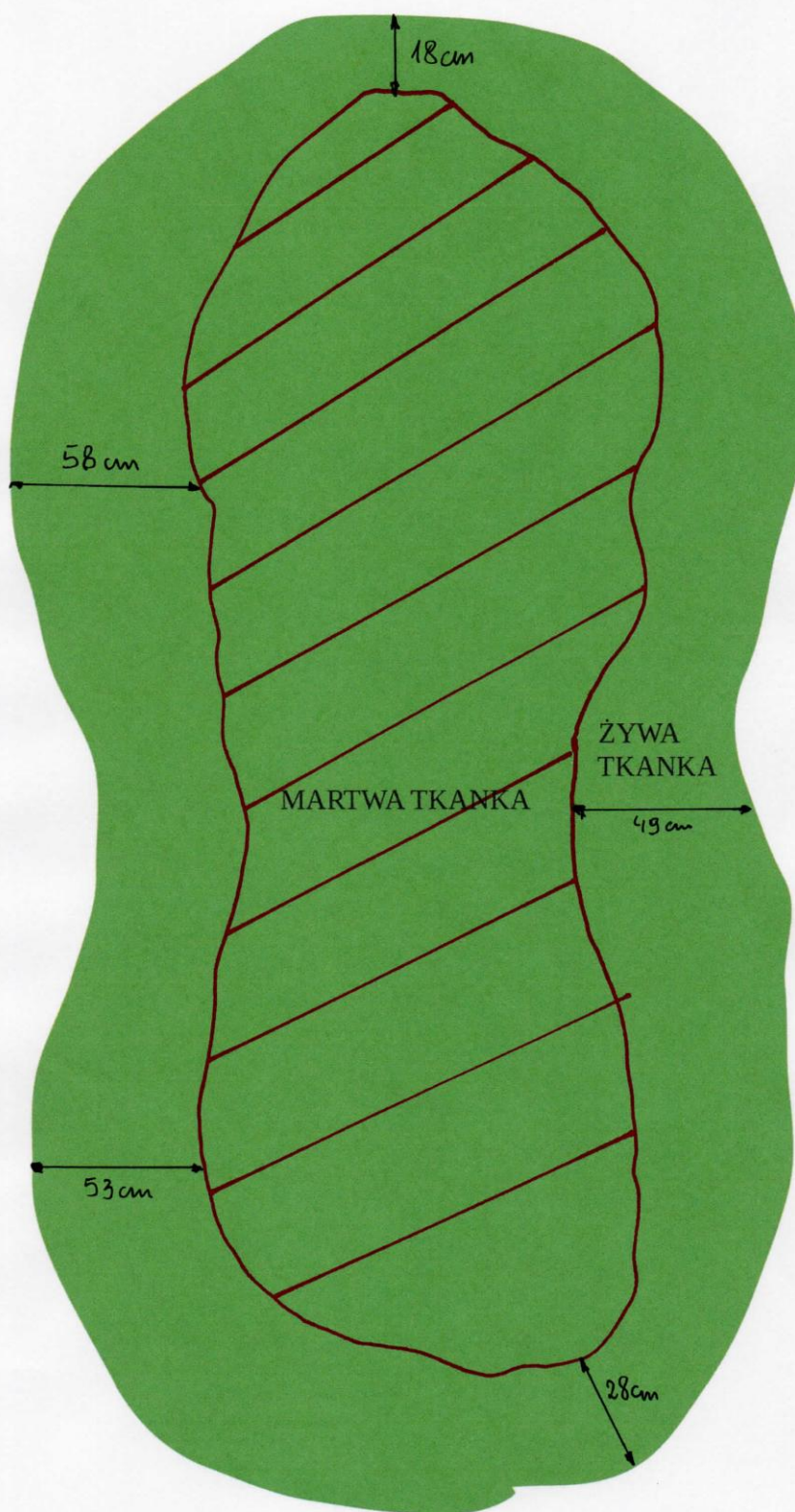
LOKALIZACJA USZKODZEŃ NA PNW

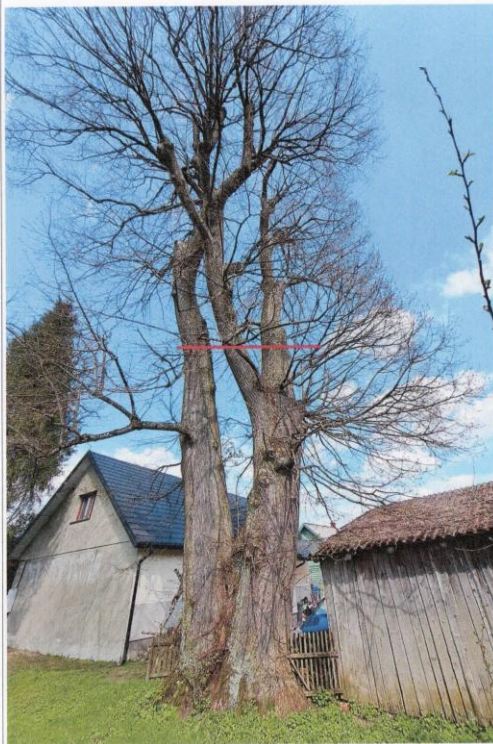
PODNIĘSIE SYSTEMU KORZENIOWEGO WZGLĘDEM GRUNTU

GRUBOŚĆ ŻYWEJ TKANKI PNIA

załącznik nr 2

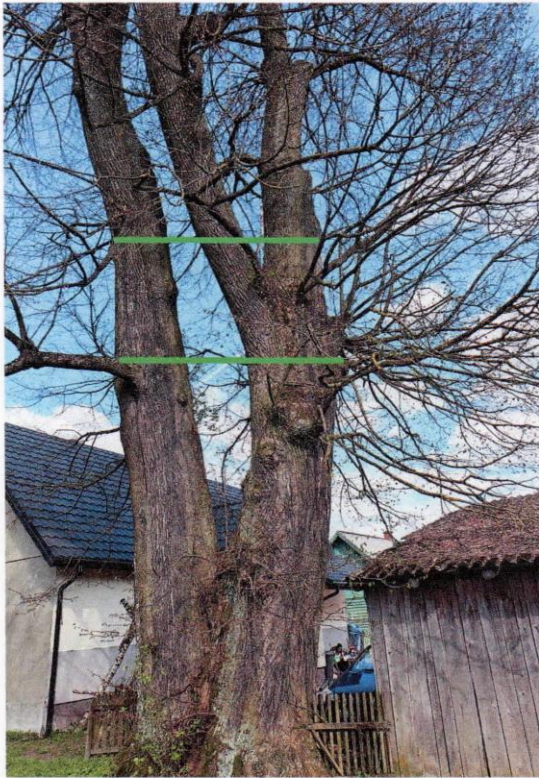

Proponowane miejsce cięcia wedłu
wariantu nr 2 w Ekspertyzie
dendrologicznej dla

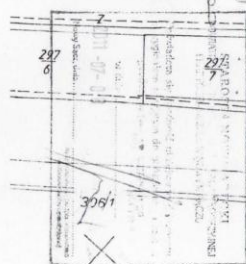
lipy drobnolistnej
(*Tilia cordata*)
– o obwodzie pnia 644 cm,
zlokalizowanej na działce
nr ewid. 287 w Mochnaczce Niżnej

UMIEJSCOWIENIE PROPONOWANYCH WIĄZAŃ

mapa - załącznik nr 1

mgr inż. ANNA SZCZEPANIK
BIURO W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY
ul. Wesoła 10, 31-000 Kraków
50 500 00 000
50 500 00 000

Za zgodność z oryginałem
W. Kuczek

**LOKALIZACJA
POMNIKA PRZYRODY**

lipy drobnolistnej
(*Tilia cordata*)
- o obwodzie pnia 644 cm,
Kod:
PL.ZIPOP.1393.PP.1210073.1508,
zlokalizowanej na działce
nr ewid. 287 w Mochnacze
Niżnej (obok budynku
mieszkalnego),
wprowadzony
Decyzją Rol. IX-3/80/63
Prezydium Wojewódzkiej
Rady Narodowej w Krakowie
z dnia 30.11.1963 roku
w sprawie uznania
za pomnik przyrody
49°26'17.1"N 21°00'32.8"E
układ [DMS]

